

PAPA FRANCESC
AUDIÈNCIA GENERAL

Dimecres, 1 de juny de 2022

Catequesi sobre la vellesa n. 12. «No em rebutgis, doncs, al temps de la vellesa; ara que decau el meu vigor no m'abandonis» (Sl 71,9)

Benvolguts germans i germanes, bon dia!

La bonica pregària de l'ancià que trobem al Salm 71 que hem escoltat ens anima a meditar sobre la forta tensió que hi ha en la condició de la vellesa, quan la memòria de les fatigues superades i de les benediccions rebudes és posada a prova de fe i d'esperança.

La prova es presenta amb la debilitat que acompanya el pas a través de la fragilitat i la vulnerabilitat de l'edat avançada. I el salmista —un ancià que s'adreça al Senyor— menciona explícitament el fet que aquest procés es converteix en una ocasió d'abandonament, d'engany i prevaricació i de prepotència, que a vegades s'aferrissa contra l'ancià; una forma de vilesa en la qual ens estem especialitzant a la nostra societat. És cert! En aquesta societat del rebuig, aquesta cultura del rebuig, les persones grans són deixades de banda i pateixen aquestes situacions. De fet, no falten els qui s'aprofiten de l'edat de l'ancià, per a enganyar-lo, per a intimidar-lo de mil maneres. Sovint llegim als diaris o escoltem notícies de persones grans que són enganyades sense escrúpols per a apropiarse dels seus estalvis; o que queden desprotegides o abandonades sense cura; o ofeses per formes de menyspreu i intimidades per tal que renunciïn als seus drets. També a les famílies —i això és greu, però passa també a les famílies— passen aquestes crueltats. Els ancians descartats, abandonats a les residències, sense que els fills vagin a veure'ls, o si hi van és poques vegades a l'any. La persona gran deixada al racó de l'existència. I això passa: passa avui, passa a les famílies, passa sempre. Hem de reflexionar-hi.

Tota la societat ha de cuinar a atendre els seus ancians —són el tresor!— cada vegada més nombrosos, i sovint també més abandonats. Quan sentim parlar de persones grans que són desposseïdes de la seva autonomia, de la seva seguretat, fins i tot de casa seva, entenem que l'ambivalència de la societat actual en relació amb l'edat anciana no és un problema d'emergències puntuals, sinó un tret d'aquesta cultura del rebuig que enverina el món en el qual vivim. La persona gran del salm confia a Déu el seu desànim: «perquè els enemics m'espïen per matar-me, es conjuren contra mi i diuen: “Déu l'ha abandonat, perseguiu-lo, agafeu-lo, que ningú no el defensa”» (v. 10-11). Les conseqüències són fatals. La vellesa no sols perd la dignitat, sinó que es posa en dubte fins i tot que mereixi continuar. Així, tots som temptats d'amagar la nostra vulnerabilitat, amagar la nostra malaltia, la nostra edat i la nostra vellesa, perquè temem que siguin l'avantsala de la nostra pèrdua de dignitat. Preguntem-nos: És humà induir aquest sentiment? ¿Per què la civilització moderna, tant avançada i eficient, se sent tan incòmoda amb la malaltia i la vellesa, amaga la malaltia, amaga la vellesa? I per què la política, que es mostra tan compromesa a definir els límits d'una supervivència digna, al mateix temps és insensible a la dignitat d'una convivència afectuosa amb els ancians i els malalts?

L'ancià del salm que hem escoltat, aquest ancià que veu la seva vellesa com una derrota, descobreix la confiança en el Senyor. Sent la necessitat de ser ajudat. I s'adreça a Déu. Sant Agustí, en comentar aquest salm, exhorta l'ancià: «No temis ser abandonat en la

debilitat, en la vellesa. [...] Per què has de témer que [el Senyor] t'abandoni, que et rebutgi en la vellesa, quan et faltin les forces? Al contrari, en tu residirà la seva fortalesa quan hagi minvat la teva» (PL 36,881-882). I el salmista ancià invoca: «Allibera'm i treu-me del perill; per la teva bondat, escolta'm i salva'm. Sigues el meu castell inexpugnable on pugui venir sempre. Has decidit de salvar-me; per a mi ets penyal i plaça forta» (v. 2-3). La invocació testimonia la fidelitat de Déu i apel·la a la seva capacitat de despertar les consciències desviades per la insensibilitat a la paràbola de la vida mortal, que ha de ser custodiada en la seva integritat. Prega així: «Senyor, no t'allunyis de mi; Déu meu, vine de pressa a ajudar-me. Que quedin confosos i avergonyits els qui demanen contra mi pena de mort; que ploquin les befes i els escarnis sobre els qui volen fer-me mal (v. 12-13).

De fet, la vergonya hauria de caure damunt d'aquells que s'aprofiten de la debilitat de la malaltia i la vellesa. La pregària renova en el cor de la persona gran la promesa de la fidelitat i de la benedicció de Déu. L'ancià redescobreix la pregària i en testimonia la força. Jesús, als Evangelis, mai no rebutja la pregària de qui necessita ajuda. Les persones grans, per la seva debilitat, poden ensenyar als qui viuen altres edats de la vida que tots necessitem abandonar-nos en el Senyor, invocar la seva ajuda. En aquest sentit, tots hem d'aprendre de la vellesa: sí, hi ha un do dins el fet de ser vell entès com abandonar-se a la cura dels altres, començant per Déu mateix.

Hi ha, docs, una “magisteri de la fragilitat”, no amagar les fragilitats, no. Són vertaderes, hi ha una realitat i hi ha un magisteri de la fragilitat, que la vellesa és capaç de recordar de manera creïble per a tot l'arc de la vida humana. No amagar la vellesa, no amagar les fragilitats de la vellesa. Aquest és un ensenyament per a tots nosaltres. Aquest magisteri obre un horitzó decisiu per a la reforma de la nostra civilització. Una reforma indispensable en benefici de la convivència de tots. La marginació dels ancians, tan conceptual com pràctica, corromp totes les etapes de la vida, no sols la de la vellesa. Cadascun de nosaltres pot pensar avui en les persones grans de la família: com em relaciono amb ells, els recordo, vaig a veure'ls? Intento que no els falti res? Els respecto? He apartat de la meva vida les persones grans de la meva família: mama, papa, avi, àvia, oncles, amics? O vaig a veure'ls per a adquirir saviesa, la saviesa de la vida? Recorda que també tu serà vell o vella. La vellesa ve per a tots. I tal com tu voldries ser tractat o tractada en el moment de la vellesa, has de tractar tu les persones grans avui. Són la memòria de la família, la memòria de la humanitat, la memòria del país. Cal vetllar les persones grans, que són saviesa. Que el Senyor concedeixi als ancians que formen part de l'Església la generositat d'aquesta invocació i d'aquesta provocació. Que aquesta confiança en el Senyor se'ns contagii. I això, pel bé de tots, d'ells i de nosaltres i dels nostres fills.